

Záznam
ze zasedání 98. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR,
konané dne 24. září 2012 na Úřadu vlády ČR

Přítomni: Dle prezenční listiny

Program:

Návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2013

Přílohy:

Průběh jednání

Jednání zahájil a řídil ministr práce a sociálních věcí a výkonný místopředseda RHSD ČR Dr. Ing. Jaromír Drábek (dále předsedající). V úvodu upozornil, že z dnešního jednání je pořizován stenozáznam. Dále na základě žádosti ministra školství, mládeže a tělovýchovy a jeho návrhu na změnu ve vedení Pracovního týmu RHSD ČR pro vzdělávání a lidské zdroje, navrhnul odvolat z funkce vedoucího tohoto týmu Ing. Ladislava Němce a do této funkce jmenovat PhDr. Jindřicha Fryče náměstka ministra.

Plenární schůze RHSD ČR vyslovila s tímto návrhem souhlas.

K jedinému bodu programu předal předsedající slovo ministru financí.

Ministr financí Ing. Miroslav K

alousek ve svém krátkém úvodním slovu popsal východiska pro sestavování státního rozpočtu s tím, že základem byla červencová predikce. Zmínil se o snižování schodku, uvedl plánované příjmy a výdaje a jejich složení s poukázáním na stále se zvyšující náklady na starobní důchody. Zmínil i návaznost na peníze z evropských fondů. Na závěr zmínil i rizika předloženého návrhu, kde největším rizikem je platná legislativa. Pokud nebudou sněmovnou schválena předložená opatření, bude vláda v demisi a bude muset návrh stáhnout z Poslanecké sněmovny. Dalším rizikem je korekce některých operačních programů. Posledním rizikem je vývoj ekonomiky.

Viceprezident SP ČR Ing. Pavel Juříček, Ph.D. v úvodu ocenil postoj vlády v metylalkoholové aféře. Ke státnímu rozpočtu uvedl, že SP ČR předal písemné stanovisko. Upozornil na vnitřní diskuzi v ODS a na nutnost zakomponovat do návrhu projednávaná prorůstová opatření. Popsal situaci v českém průmyslu a upozornil na vážnost situace. Ocenil finance do infrastruktury, dohodu s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy k technickému školství a navýšení prostředků do vědy a výzkumu. Dále uvedl, že vláda je politickou situací nucena k opatrnosti a kompromisům. Tím se stalo, že návrh státního rozpočtu není ani prorůstový, ani šetřivý. Na závěr vyzval ke slušnosti a k hledání stanovisek, která budou sjednocovat a ne rozdělovat.

V rozpravě pokračoval Radek Špicar, M. Phil., viceprezident SP ČR, který se zaměřil na výdaje vlády na nákupy služeb. Proti loňskému roku tato položka klesá, ale mělo by se šetřit ještě více. Dále přednesl dotaz k exportnímu financování v souvislosti se situací v České exportní bance a EGAPu.

Předseda KZPS ČR Jan Wiesner uvedl, že také KZPS ČR předala písemné stanovisko a přiklonil se k názorům SP ČR, které již zazněly. Dále se zmínil o výběru daní, o problémech s tím spojených a o nutnosti srovnání daní. Konstatoval, že návrh pomíjí prorůstová opatření, o kterých se jedná. Některá ministerstva se však k jednáním staví negativně. Zmínil rovněž problematiku čerpání úvěrů z Evropské investiční banky. V této souvislosti zmínil i nedostatečnou přípravu projektů.

Ke kapitole MZe ČR vystoupil předseda Zemědělského svazu ČR Ing. Martin Pýcha. Uvedl, že tato kapitola je ovlivňována financováním projektů v rámci „Programu rozvoje venkova“. Uvedl, že krácení kapitoly o 11% považuje za příliš vysoké a navíc chybí prostředky na profinancování programů souvisejících s rozvojem venkova. V souvislosti se zvyšováním DPH upozornil na zdražování českých potravin a na skutečnost, že občané stále více jezdí nakupovat potraviny do zahraničí a tím dochází ke snižování spotřeby. Na závěr porovnal vývoj cen za poslední období a jak se negativně odráží v zemědělství. Domnívá se, že zvyšování DPH nepřinese očekávaný výsledek.

Místopředseda KZPS ČR Ing. Pavel Dušek upozornil na krácení výdajů na živé umění v kapitole MK ČR. Po řadě jednání paní ministryně projevila ochotu nalézt řešení. Dále ke kapitole MPSV ČR uvedl, že na dotace poskytovatelům sociálních služeb je určeno 6 mld. Kč, ale v současné době se neví, na základě jakých kritérií budou jednotlivé kraje tyto prostředky rozdělovat. Požádal ministra práce a sociálních věcí, aby přiměl kraje ke zveřejnění kritérií ještě před zahájením dotačního řízení.

Zástupce SP ČR Ing. Jaromír Schubert zmínil plánovanou výši státního deficitu a v této souvislosti i obsluhu státního dluhu. Domnívá se, že nastoupený trend reformem je správný. Jako reprezentant OSVČ sice nesouhlasí s některými opatřeními balíčku, ale jde o kompromis. Vládu v jejích reformních krocích podporuje.

Ing. Miloslav Mašek, generální ředitel Svazu stavebnictví ČR se ve svém vystoupení zaměřil na Fond rozvoje bydlení, kde by přivítal, aby část výnosu z prodeje emisních povolenek směřovala do tohoto fondu, aby mohl být obnoven program Panel. Dále zmínil nedostatek prostředků ve Fondu rozvoje dopravní infrastruktury. Hrozí nebezpečí, že nebudou prostředky na kofinancování.

Na diskuzi reagoval ministr financí Ing. Miroslav Kalousek. Konstatoval, že situace kolem úniků DPH u etanolu, cigaret a pohonných hmot se řeší již delší dobu. Řešení vidí v udělování licencí, které však musí mít přesná kritéria. Připustil dále, že situace v řadě zemí je velmi špatná a to se promítá i do dalších zemí. Pokud vláda zvládne vnitřní nestabilitu ve vládních stranách, bude muset toto riziko, pokud nastane, řešit a bude se snažit udržet fiskální strategii. Dále vysvětlil některé záležitosti v oblasti nákupu služeb. Uznal, že rozpočet není prorůstový, ale v každém případě je šetřivý. K situaci v České exportní bance a v EGAPu uvedl, že nehrozí žádné riziko a na uvolněná místa budou vypsána zcela otevřená výběrová řízení. K úvěrům od Evropské investiční banky uvedl, že vzhledem k současné situaci jsou peníze od této instituce dražší, než je možno sehnat jinde. Výběr DPH není jen problémem ČR, ale problémem celoevropským. Dále svou pozornost věnoval zdaňování OSVČ, zvyšování DPH, dopadům tohoto zvyšování a propadu spotřeby. Pro příští rok vláda předpokládá stagnaci jak u výběru DPH, tak u spotřeby obyvatel. U kapitoly MK ČR jde přerozdělení uvnitř kapitoly. U prodeje emisních povolenek upozornil na

skutečnost, že minimálně polovina výnosů musí jít do projektů souvisejících se životním prostředím. Druhou polovinu vláda použije na deficit důchodového účtu. Ceny povolenek však nyní významně klesají.

Na diskuzi rovněž reagoval předsedající. Upozornil, že MPSV ČR není nadřazené krajům. Konstatoval, že je nyní období, kdy se připravuje převod dotačního řízení na kraje s účinností od roku 2014. Je snaha využít poslední roky k nastavení rámcových kritérií, aby nedošlo k disproporcím a je snaha, aby přechod byl pozvolný.

Náměstek ministra zemědělství Ing. Tomáš Šimčík reagoval na vystoupení Ing. Martina Pýchy s tím, že situace není tak špatná a i pro příští rok jsou prostředky zajištěny.

Ministr dopravy Mgr. Pavel Dobeš uvedl kolik, je vypsáno výběrových řízení a v jaké hodnotě. Příprava určitě není dokonalá, ale již nyní je možné zaznamenat posun k lepšímu. Zatím je spokojen se stavem vyjednávání pro rok 2013. Jsou problémy s roky 2014 a 2015. Zde musí vláda ještě hledat řešení. Na závěr ještě zmínil problémy s certifikací.

Na předchozí vystoupení reagoval viceprezident SP ČR Ing. Pavel Juříček, Ph. D. Připomněl, že situace je obdobná, jako v minulém roce. Dále konstatoval, že vláda má 490 účelových a příspěvkových organizací a téměř 5000 administrativních budov. Zde je možno hledat úspory.

Za stranu odborů vystoupil jako první předseda ČMKOS Jaroslav Zavadil. Připomněl, že ČMKOS předala své stanovisko a samostatné stanovisko předal i OS Stavba. Nechce připomínat, že návrh rozpočtu stojí na zákonech, které ještě nejsou schváleny. Spíš mu vadí, že neobsahují kvantifikaci vlivů na domácnosti. Připomněl, že zákon o státním rozpočtu charakterizuje jen určitou výšeč toho, co se bude odehrávat ve veřejných financích.

Přestávka.

Předseda vlády a předseda RHSD ČR RNDr. Petr Nečas na úvod svého vystoupení uvedl, že považuje sociální dialog za důležitou součást práce vlády a fungování společnosti. Připomněl vystoupení předsedy ČMKOS, který tuto vládu označil za nejhorší od 50. let. Vzpomenul zvěrstva, která tyto vlády páchaly a v této souvislosti požádal předsedu ČMKOS Jaroslava Zavadila, aby svá slova vzal zpět. V případě, že se tak nestane, opustí on, nebo předseda ČMKOS Jaroslav Zavadil toto jednání. Předseda ČMKOS Jaroslav Zavadil uznal, že použil nevhodná slova a neměl v úmyslu porovnávat činnost této vlády s tím, co se odehrávalo v 50. letech.

Předseda vlády připomněl, že nechce žádné omluvy, pouze, aby předseda ČMKOS vzal zpět svá slova.

Předseda ČMKOS Jaroslav Zavadil prohlásil, že svá slova bere zpět.

Předseda vlády a předseda RHSD ČR RNDr. Petr Nečas prohlásil, že považuje tuto věc za uzavřenou.

Předseda ČMKOS Jaroslav Zavadil pokračoval ve svém vystoupení a naznačil, že by bylo vhodné, aby vláda spojila schvalování rozpočtu se schvalováním zdravotně pojistných plánů či rozpočtem ČNB. Dále připomněl dopad zvýšení DPH a zmínil

rizika, která strana odborů vidí. Jedná se o předpokládaný růst HDP, kde jsou odbory v rozporu s prognózou MF ČR. Problémy spojené se zvýšením DPH. Dalším rizikem je důchodová reforma a s ní spojený výpadek ze státního rozpočtu. Za chybu označil, že se návrh nezabývá analýzou propadu výběru daní, ani se nenavrhují žádná opatření pro zlepšení. Uvedl, že předložený návrh znamená riziko nárůstu chudoby a ohrožení hmotnou bídou. Dále porovnal stav HDP v okolních státech a uvedl, restriktivní opatření, podle názoru odborů, nesměřují k růstu HDP. Konstatoval, že postrádá protikrizová opatření, o kterých se nyní jedná. Vyslovil zásadní nesouhlas se snižováním platů ve veřejné sféře. Bude to mít negativní dopad na spotřebu a tím i na podnikatelskou sféru. V této souvislosti si položil otázku, zda je nutné za každou cenu držet deficit pod 3%. Zda by nebylo vhodné jít něco málo přes a finance použít na budování infrastruktury. Dále zmínil i sociální oblast, kde se opět snižují výdaje a to se dotkne těch, kteří to nejvíce potřebují. Podobné je to u aktivní politiky zaměstnanosti, kde také dochází ke snížení prostředků. Připomněl oblast kontrol, kde dochází k omezení nezávislosti kontrolních institucí.

Předseda OS Stavba Stanislav Antoniv připomněl situaci před dvěma roky, kdy sociální partneři kritizovali výpadek privátní sféry a tím dopad na přípravu staveb. Situace ve stavebnictví je nyní nejsložitější v novodobé historii a dle prognózy se bude ještě zhoršovat. Budování dopravní infrastruktury, výstavba nájemních bytů, rekultivace sídlišť. To vše by přineslo multiplikační efekty. Přivítal schválení novely zákona o Státním fondu rozvoje bydlení a spuštění programu Jessica. Proč by také nemohl pokračovat program Panel? Domnívá se, že použití části výnosu z prodeje emisních povolenek by bylo možné použít prostřednictvím Fondu dopravy na řešení ekologických staveb. Odvětví by to výrazně pomohlo a nemuselo by se tak propouštět.

Za problematickou označil situaci s platy v rozpočtové a příspěvkové sféře Ing. Jan Rovenský, předseda OS Státních zaměstnanců. Připomněl některé kroky v minulosti, které ve svém důsledku vedly k podhodnocení mzdových prostředků pro tuto oblast. Upozornil, že značná část těchto prostředků se netýká úředníků, ale dalších složek. Bezpečnostních složek, hasičů, rezortu školství, kultury. Uvedl, že i když klesá výroba, klesá HDP, tak práce úředníků neubývá, ale naopak. Uvedl, že v souvislosti se stavem v této oblasti oslovil OS ministra financí a ministra práce a sociálních věcí. Ministr financí nereagoval, ale ministr práce a sociálních věcí reagoval a komunikace, i přes řadu rozdílných názorů, byla zahájena. Na závěr uvedl, že situace v odměňování u zaměstnanců v této oblasti je již na hraně. Nepřináší jistotu a stabilitu a vede k odchodu těch nejschopnějších.

Ministr financí se omluvil, že nereagoval na zmíněný dopis. Určitě to nebyl úmysl.

Místopředsedkyně OS zdravotnictví Ing. Ivana Břeňková připomněla, že dlouhodobě upozorňují na problém se zvýšením DPH v oblasti zdravotnictví, kde lze očekávat značné problémy. Požádala, aby orgány ochrany veřejného zdraví zůstaly alespoň ve stavu, v jakém jsou dnes. Opakovaně vyslovila nesouhlas se zavedením JIM, protože lze očekávat problémy ve veřejném zdravotním pojištění. V oblasti sociálních služeb se přiklonila k navýšení dotací pro sociální služby, aby mohla být zachována jejich kvalita. Uvedla, že probíhají jednání ve věci odměňování zaměstnanců v sociálních službách.

Předseda OS hornictví Bc. Jan Sábel konstatoval neustále se zvyšující nároky Natura 2000 a památkových úřadů. Je to na úkor zemědělství a jde o neustále se zvyšující finanční náročnost. Zde má vláda prostor pro revizi výdajů. Dále uvedl, že Český báňský úřad má přejít pod MPO ČR. Obává se, že ztratí své pravomoci a zhorší se bezpečnost v hornictví. Dále zmínil problematiku fotovoltaiky, větrných elektráren, biomasy a těžebních limitů. Rád by znal stanovisko vlády k vývoji v těchto oblastech.

K oblasti školství se vyjádřil místopředseda ČMKOS Mgr. Václav Pícl. Ocenil navýšení prostředků pro vysoké školství, ale na druhou stranu dochází k propadu platů v regionálním školství. Náklady na školství neustále klesají. To ve svém důsledku povede ke snižování počtu pracovníků a ke snižování platů. Na závěr požádal vládu, aby byl zrušen průřezový ukazatel „výdaje na krytí mzdových prostředků pedagogických pracovníků regionálních školství“. Důvody pro jeho zřízení již pominuly. K tomuto návrhu se přiklání i MŠMT ČR.

Na jednání, které probíhá v rámci ODS, upozornil předseda ASO Bohumír Dufek. Vyslovil znepokojení nad dorovnáním deficitu státního rozpočtu prodejem státních podniků. Připomněl některá úsporná opatření předešlých vlád a jejich dopady. Upozornil na nerovné podmínky našich zemědělců oproti např. Polsku. Zmínil se, že dlouhodobě upozorňuje na šedou ekonomiku a vítá zvýšený důraz na výběr daní, ale upozorňuje na situaci u OSVČ. Na závěr požádal vládu, aby se vrátila k projednání minimální mzdy. Je třeba, aby minimální mzda byla zvýšena.

Dana Menšíková, předsedkyně OS knihoven vyslovila znepokojení se stavem financí v kultuře. Situace je taková, že kulturní instituce již přestávají být schopny poskytovat své služby v požadované kvalitě. Znepokojující je také živelná privatizace v oblasti kultury, která by mohla přinést nenahraditelné ztráty. K úrovni platů uvedla, že jejich úroveň vede do chudoby kvalifikované a vzdělané lidi.

Ke kritice platů ve veřejné sféře se připojil zástupce OS civilních zaměstnanců armády Jan Košta. Uvedl, jakým způsobem je snižován rozpočet armády. Povede to k tomu, že armáda nebude moci zajišťovat bojeschopnost státu ani alianční závazky. Dále upozornil na snižování počtu civilních zaměstnanců, což povede k nákupu řady služeb, zdražení služeb a ke zvýšenému riziku korupce.

Na diskuzi reagoval ministr financí Ing. Miroslav Kalousek. V souvislosti se zvýšením DPH vysvětlil situaci kolem snižování spotřeby a výběrem inkasa. K důchodové reformě uvedl, že se počítá, že náběh zájemců o druhý pilíř bude postupný. K udržení deficitu 3% uvedl, že díky této fiskální strategii má ČR výrazně vyšší kredit než okolní státy a projevuje se to na nákladech a financování dluhové služby. V této souvislosti informoval, že s ČR bude v příštím roce ukončeno řízení o nadměrném schodku. Uvedl, že by byl rád, kdyby byly finance na infrastrukturu, ale s ohledem na výši mandatorních výdajů to není možné. Snižování platby za státní pojištěnce se týká spíše finanční ústavy a její účinnost je v oblasti veřejného zdravotního pojištění posunuta. Vláda v současnosti nepočítá se zvyšováním plateb za státní pojištěnce, ale se zvýšením spoluúčasti pacientů na léčbě každý rok o 2%. K prolomení limitů zdůraznil, že tato otázka je součástí programového prohlášení vlády. Ve školství není dosud rozhodnuto o skutečném krácení agend, takže je to promítnuto plošně. Jak to

bude v letech 2014 a 2015, bude vláda rozhodovat na konci roku. Průřezový ukazatel měl své odůvodnění, ale je připraven k diskusi. Zná platové podmínky u celní zprávy i u finančních úřadů, ale je potřeba jít cestou zvyšování efektivity a snižování počtů.

K platům ve státní sféře vystoupil předsedající. Úroveň platů se stále diskutuje, nicméně mantinely jsou dané. K projektovým financím uvedl, že vláda nedávno rozhodla o realokaci s tím, že peníze je třeba nasměrovat tam, kde jsou jasné výsledky. Minimální mzda byla letos výrazně navýšena u některých kategoriích zaměstnanců. Od 1. 1. 2013 bude minimální mzda jednotná. Lze říci, že diskuze o výši minimální mzdy a o platech ve státní správě nebude nikdy ukončena a je připraven k diskusi na základě argumentů sociálních partnerů.

Předseda vlády a předseda RHSD ČR RNDr. Petr Nečas reagoval na některé otázky z diskuze. K Natura 2000 uvedl, že to není věc, kterou bychom dělali sami o sobě, ale byla dána normami Evropské komise. K prolomení těžebních limitů uvedl, že nyní není nutné o nich rozhodovat. K tomu by mělo dojít okolo roku 2020. Neprolomení těžebních limitů je obsaženo v programovém prohlášení vlády. Dále upozornil, že i kdyby došlo k prodeji státních podniků, tak tyto příjmy nelze zapojit do státního rozpočtu. Vláda se nebrání úvahám o prodeji státního majetku, ale domnívá se, že současná doba k tomu není vhodná. K šedé ekonomice uvedl, že vláda podniká řadu opatření ke snížení daňových úniků. Podle analýzy Evropské unie jsme na tom v této oblasti překvapivě dobře. Na závěr sdělil, že si dovede představit diskusi o výši schodku HDP, ale za podmínky, že výše schodku veřejných financí bude pod 3% HDP.

Viceprezident SP ČR Ing. Pavel Juříček, Ph. D., s ohledem na současnou přítomnost předsedy vlády, zopakoval některé argumenty ze svého úvodního vystoupení, především k možným úsporným opatřením. Zmínil se též o výběru daní a o tzv. daňových rájích. K druhému pilíři uvedl, že společně s odbory se domnívají, že by se účinnost měla odložit o rok. Pro firmy to bude administrativně náročné. K strukturálním fondům uvedl, že panuje shoda, že je třeba spolupracovat, aby se zamezilo korupci. Ve shodě jsme i v oblasti technického školství, i když zatím nevíme konkrétní postupy. V této oblasti jednáme s ministry průmyslu a obchodu a s ministrem školství. Ocenil navýšení prostředků do vědy a výzkumu. Uvedl, že řada myšlenek vlády je dobrých, ale nakonec chybí implementace. Ke státní správě a k platům konstatoval, že řada států Evropy provedla v této oblasti reformy, takže je známo, jakým způsobem postupovat.

Předsedající uvedl, že nelze se jen obecně podívat na jednotlivá čísla, je nutné vidět také jejich obsah. Stále je vedena diskuze o síti úřadů, o jejich potřebě, hustotě. Vyzval SP ČR, pokud má konkrétní návrhy na řešení, aby je uplatnil.

Místopředseda KZPS ČR Ing. Zdeněk Osner, CSc., připomněl jednání, kde se hovořilo o surovinové a energetické politice. Bylo přislíbeno, že po schválení malé novely horního zákona, bude urychleně následovat novela velká. K tomu nedošlo a má to vliv na podmínky podnikání všech organizací, které v oboru pracují. Pronesl, žádost, aby došlo k dohodě mezi MPO ČR a MŽP ČR a tato velká novela byla projednána ve zkráceném řízení.

Předseda Zemědělského svazu ČR Ing. Martin Pýcha ještě reagoval na vystoupení ministra financí ke zvýšení DPH. Připomněl, že nehovořil o celé snížené sazbě DPH, ale o potravinách, kde opravdu došlo ke snížení spotřeby. Je potřeba vidět, jaké to přinese zemědělcům problémy. Ti nejsou schopni zohlednit zvýšení DPH ve svých realizačních cenách. Připomněl, že v zemědělství se kontinuálně propouští již dvacet let a není to tím, že by byly zaváděny progresivní technologie a zvyšovala se konkurenceschopnost a efektivita. Lituje, že operační program vzdělávání pro stabilitu nemůže být použit pro zemědělce. Řada z nich je postižena suchem, nemají krmení pro zvířata, nemají prostředky na mzdy a zvažují ukončení výroby. Na závěr doporučil podpořit české zemědělce konzumací českých výrobků.

Na vystoupení viceprezidenta SP ČR Ing. Pavla Juříčka, Ph. D. negativně reagovali Ing. Jan Rovenský a Ing. Ivana Břeňková.

Viceprezident SP ČR Ing. Pavel Juříček, Ph. D. vysvětlil, že své vystoupení myslel v určité nadsázce a že chtěl zabránit konfrontační situaci. Na závěr zdůraznil, že SP ČR je schopen předložit fakta a ne hovořit pouze v obecné rovině.

Předseda ČMKOS Jaroslav Zavadil předpokládá, že jak bylo dohodnuto, stanoviska sociálních partnerů budou součástí návrhu státního rozpočtu. Z důvodů přednesených rizik, které jsou i součástí předložených stanovisek, strana odborů nemůže tento rozpočet podpořit.

Ministr financí Ing. Miroslav Kalousek na závěr poděkoval za přínosnou diskuzi a sdělil, že stanoviska sociálních partnerů budou přílohou návrhu státního rozpočtu pro jednání Poslanecké sněmovny.

Předsedající poděkoval přítomným za účast a ukončil jednání 98. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR.

Stanoviska sociálních partnerů zaslal Sekretariát RHSD ČR Ministerstvu financí ČR dne 24. 9. 2012.

Zaznamenal: Sekretariát RHSD ČR

RNDr. Petr Nečas
předseda vlády ČR
a
předseda RHSD ČR